

TRANSCRIPCIÓ EN BRUT

Aquesta transcripció està pendent de verificació i correcció. Pot contenir, doncs, errades de fidelitat i incorreccions lingüístiques i no es pot considerar com una publicació oficial

Sessió núm. 26 / CJQD / 17.09.2026

Doc. Q:\D18\R440Transcripcio\CJQD\26CJQD\

Fitxer 26CJQD1

XV legislatura · sisè període · sèrie C · número 664

Comissió de Justícia i Qualitat Democràtica

Sessió 26, dijous 17 de setembre de 2026

Presidència de l'I. Sr. Andrés Garcia Berrio

Sessió 26 de la CJQD

La sessió de la Comissió de Justícia i Qualitat Democràtica (CJQD) s'obre a ****. Presideix Andrés Garcia Berrio, acompanyat del vicepresident, Francesc de Dalmaes i Thió, i del secretari, Antoni Poyato Rodríguez. Assisteix la Mesa la lletrada Joan Ridao i Martín.

Hi són presents [Judit Alcalá González](#), [Natàlia Fabian Corbacho](#), [Lídia Ferré Ferré](#) i [Rosa Maria Ibarra Ollé](#), pel G. P. Socialistes i Units per Avançar; [Jeannine Abella](#) i [Chica](#), [Isaac Padrós](#) i [Suarez](#) i [Ariadna Urroz Segura](#), pel G. P. de Junts; [Ana Balsera](#) i [Marín](#), [Ester Capella](#) i [Farré](#) i [Jordi Viñas](#) i [Xifra](#), pel G. P. d'Esquerra Republicana de Catalunya; [Pere Lluís Huguet Tous](#) i [Alberto Villagrasa Gil](#), pel G. P. del Partit Popular de Catalunya; [Rafael Villafranca Mercé](#), pel G. P. de VOX en Cataluña; [Xavier Pellicer Pareja](#), pel G. P. de la Candidatura d'Unitat Popular - Defensem la Terra, i [Rosa Maria Soberana](#) i [Bonet](#), pel G. Mixt[membres comissió].

[Assisteix] a aquesta sessió [assistents].

ORDRE DEL DIA DE LA CONVOCATÒRIA

Punt únic: Compareixença de la síndica de greuges davant la Comissió de Justícia i Qualitat Democràtica per a informar sobre la justícia restaurativa (tram. 359-00013/15). Comissió de Justícia i Qualitat Democràtica. Sessió informativa o compareixença.

El president

Bon dia, donem inici a aquesta primera Comissió de Justícia i Qualitat Democràtica del període de sessions.

En primer lloc, volia recordar-los, segurament ja gairebé tots els grups han confirmat, però tenim la visita aquest divendres al Centre Penitenciari de Ponent, com ja han estat informats. Simplement, fer un darrer recordatori i després preguntar-los si per a la sessió d'avui tenen alguna substitució a comunicar. *(Pausa.)* En principi no? Molt bé. Ah, per aquí. Grup Socialista.

Lídia Ferré Ferré

Sí, a veure, naltres, la Natàlia Fabián, que la substitueix la companya Rocío García, i llavors tenim la Rosa María Ibarra, que vindrà, s'incorporarà més tard i, bé, la Judit, que en un principi, com que no hi ha votacions, doncs, quan arribi si pot s'incorporarà i, si no, estarem nosaltres.

El president

D'acord, perfecte. Gràcies.

Compareixença de la síndica de greuges per a informar sobre la justícia restaurativa

359-00013/15

Doncs, per al dia d'avui tenim un únic punt de l'ordre del dia, que és la Compareixença de la síndica de greuges davant la Comissió de Justícia i Qualitat Democràtica, per informar sobre la justícia restaurativa, a qui volem agrair, tant a ella com al seu equip, no només la seva presència en el dia d'avui, sinó, diguem-ne, l'impuls que també li estan donant a la justícia restaurativa a Catalunya. I pensem

que és important també fer aquest reconeixement i jo crec que per això s'ha demanat la seva compareixença avui aquí.

Tenen un temps inicial per a la primera intervenció de trenta minuts; després els grups parlamentaris, tal com els vam informar, serien cinc minuts; després quinze minuts per a les respostes a les preguntes, i un de retorn, si algun grup volgués, de dos minuts.

Doncs, té vostè la paraula, síndica.

La síndica de greuges (Esther Giménez-Salinas i Colomer)

Doncs, moltíssimes gràcies. De fet, des que vaig arribar a la Sindicatura, he parlat amb alguns de vostès, que m'hauria agradat poder-ho explicar, perquè no es coneix gaire -sí que sap el sentit, però hi ha moltes coses...-, fins i tot amb molta gent del meu voltant. I, per tant, agraeixo moltíssim, president, que finalment tingui aquesta oportunitat de poder explicar una mica més a fons què significa la justícia restaurativa, parlar una mica més de presons.

(L'exposició va acompanyada d'una presentació de xarts, que es pot consultar a l'Arxiu del Parlament.)

Quan he sentit que anaven a visitar la presó... Jo crec que les presons, i no només les del nostre país, quan un visita un país i visita una presó... Jo en una època de la meua vida vaig estar al Consell d'Europa i em van enviar als països de l'est a visitar moltes presons -estic parlant de mitjans dels noranta, just després de la caiguda del mur de Berlín-, i llavors els ex-països soviètics tenien una situació molt diferent, Hongria, Txèquia tenien un passat i les presons eren d'una forma. Si els explico com eren les presons a mitjans del noranta de Sibèria o la mateixa de Kiev, a Ucraïna, l'impacte són coses que no s'obliden.

Llavors, jo sempre dic que quan visites una presó, sobretot d'un país que no coneixes, és el país elevat al cub, eh? Els seus defectes i les seves virtuts normalment es concentren a les presons. No és només un terme de riquesa o no riquesa, que ajuda, és evident -després presentaré alguna cosa-, però no és només, sinó que alguns països, com per exemple Estats Units, les presons d'Estats Units són duríssimes, la majoria.

Jo conec, per exemple, vaig visitar fa molts anys on està ara el Maduro. Sé com és aquella presó perquè la vaig visitar fa molts anys, simplement... Perdonin, que faig una mica d'introducció, però com que he sentit que anaven a visitar la presó i així, si tenen l'oportunitat fins i tot de visitar altres presons d'altres llocs marquen molt i expliquen molt com és la vida d'un país, perquè són els problemes molt concentrats. I amb això faig, res, aquesta petita introducció.

El delictes, diguem-ne, és el conflicte social més ampli, més dur. Diguem-ne, la categoria, una conducta, quan s'eleva a la categoria de delictes, significa que produeix un mal important, altres situacions estan... I llavors, dintre del conflicte, quines possibles respostes donem, no?

Tradicionalment, dos segles enrere, diguem-ne, la resposta era la privació de llibertat. No sé si ho saben o no ho saben, però "penitenciari" ve de "penitència". A mi m'agrada recordar-ho, perquè molt sovint hi ha moltes coses que les oblidem completament i de cop dius d'on venen determinades paraules? Què significa? I és veritat que inicialment les presons eren centres de penitència; a qui li agrada la història, d'aïllament total, no tenien res, i poc després es va anar evolucionant fins a les presons actuals.

Doncs, dintre de les presons actuals, podem decidir -i els trasllado que li posin una nota d'u a deu-, si pensen que és un lloc de càstig, de rehabilitació, d'exclusió, de penitència, d'educació, o fins i tot d'un lloc privilegiat. La possibilitat de... A la millor és de tot, però cadascú, o depèn de com s'enfoca la resposta enfront d'un delictes, posarà l'accent en algunes d'aquestes característiques.

De fet, el model de presó en dos-cents anys més o menys ha canviat molt, no de forma clara, diguem-ne, ni a tot el món igual. Probablement, el canvi més important es va donar després de la Segona Guerra Mundial, als Estats Units, i és la revolució de les bates blanques, i la va fer el col·lectiu de metges. Ho explico perquè és una cosa que se sap poc, que un pensa, doncs, quan va començar el model de rehabilitació? Quan van canviar de veritat les presons? Doncs, va ser el col·lectiu sanitari, per dir-ho d'alguna forma, que davant de determinades situacions de les presons va evolucionar cap als models de rehabilitació, restauratiu, garantista. Cada país podria posar una mica la seva resposta de com han evolucionat les presons.

La pregunta és com han evolucionat les nostres presons aquí a Catalunya, quin accent tenen, què és el que pensem, volem o no volem.

Clar, jo fa molts anys que em dedico a això i llavors em sobta, per exemple, algunes coses que jo havia donat com absolutament superades, com és, per exemple, el debat sobre la pena de mort. Ja no me'n vaig molts anys enrere quan era jove, que va haver-hi molts debats sobre la pena de mort, i ja a partir dels anys vuitanta o noranta semblava que en aquest país el debat sobre la pena de mort no tornaria a aparèixer mai més, o la cadena perpètua. Tenim la presó permanent revisable, que ja saben que té aquesta dificultat, si és constitucional o no, o moltes altres coses. Per això els hi poso dret penal del segle XXI, avançar o retrocedir? Què significa per a alguns avançar? Què significa per a d'altres retrocedir?

I per això, i permeti'm... Espero, no m'he mirat el... Em trec el rellotge perquè acostumo a ser bastant puntual.

El vicepresident

El teniu allà, vint-i-cinc minuts.

La síndica de greuges (Esther Giménez-Salinas i Colomer)

Perfecte. Ui, encara tinc temps d'explicar moltes coses si queden vint-i-cinc minuts.

Jo sóc molt partidària, amb aquestes coses, d'intentar treballar amb el màxim de rigor científic. És a dir, durant molts anys ja saben que ni existia la criminologia en el nostre país; només amb dades reals, només amb investigació. De la mateixa manera que la medicina ha avançat sempre empíricament, doncs, en el camp de les lleis això no ha estat així, i en el camp penal tampoc. I això és el gran canvi que va donar en un moment determinat la criminologia.

Per tant, nosaltres pensem que aquests temes s'han de treballar amb rigor científic, analitzar-ho des de les diferents polítiques, no improvisar mai els resultats, molta transparència al sistema. Els sistemes tancats tenen poca transparència i, per exemple, un dels temes més difícils a presons, i nosaltres tenim a la Sindicatura el mecanisme, és que als llocs tancats és més difícil saber què passa a l'interior; als llocs més transparents i més oberts són més fàcils. Això és una història molt coneguda, no estic aquí dient res.

Per tant, la transparència del sistema és molt important, igual que la col·laboració entre el sector acadèmic i el sector penitenciari.

Jo recordo també el passat, quan van arribar les competències a Catalunya, doncs, això es va poder fer i va ser molt enriquidor, perquè la pràctica és molt important, però també la reflexió teòrica.

I, finalment -acabo-, quan fem la discussió sobre el personal penitenciari, la situació, etcètera, que hem viscut situacions difícils, jo crec que també es necessita una visió des de l'ètica. Normalment parlem sempre de lleis, parlem, i oblidem molt la possibilitat d'una funció des de l'ètica.

Abans de parlar de justícia restaurativa, un breu resum d'alguna situació de la presó en el món actual. Tenim 11 i mig milions de persones privades de llibertat en el món, representa un increment d'un trenta-dos per cent respecte a l'any 2000, i la mitjana de tot el món és de cent quaranta per cent mil habitants. Després veurem com es distribueix i quina situació de determinats països crida molt l'atenció.

Jo ara això no ho veig aquí, així que sort que m'he portat això, perquè si no allà no ho veig.

Aquí tenen la diferència des de Japó fins a El Salvador. Japó té trenta-tres per cent mil habitants. El Salvador té una xifra..., l'adjunt i jo vam estar a El Salvador fa un any, té mil per cent mil habitants. Jo tota la meua vida, això ho treballa fa vint o vint-i-cinc anys, i quan explico les xifres, les més altes sempre eren Estats Units i Rússia. Estats Units i Rússia competien sempre amb sis-cents per cent mil habitants. La resta baixava, però a dintre del món hi havia dos països que sempre estaven al voltant..., entre cinc-cents i sis-cents per cent mil habitants. I de cop, des de fa..., això ja és molt molt recent, però des de fa tres o quatre anys, El Salvador té mil per cent mil habitants. No cal que els ho expliqui.

Cuba en té set-cents. Estats Units no s'ha mogut mai entre cinc-cents i sis-cents - ara està a 531-, i la resta, doncs, Espanya està a cent disset -ha baixat una mica, està al mig-, i la resta continuen.

Però aquest no és el quadre més interessant, sinó l'uropeu. Sort que m'he portat això, perquè sinó... Aquí ho poden veure per colors. Els països nòrdics són els que tenen les xifres més baixes per cent mil habitants, i no és veritat -i després ho veuran-

que tinguin menys delictes. És a dir que al final tenir més o menys gent a la presó és un tema de política criminal i no tant de delinqüència o de situació del país, sinó que es marca una política, llavors puges o baixes, i tens que els països nòrdics fa molts anys que es situen entre cinquanta i setanta, que són xifres molt baixes. Avui dia Alemanya s'ha situat també a seixanta-vuit, cosa estranya, perquè tenia xifres més semblants a les altres. Aquestes són, diguem-ne, les més baixes respecte a cent mil.

Després ve l'Europa del Sud, aproximadament, Espanya, Portugal, Itàlia i França, que està entre cent i cent vint-i-quatre, França, i, com veuen, pel color... -ho poden veure tots bé? Sí? D'acord- es situa al voltant d'una determinada cultura, la del sud d'Europa.

Ens n'anem cap a l'est i encara continuen xifres molt altes. No hi ha Rússia, perquè ja no forma part d'Europa, però estan al voltant de dos-cents/dos-cent cinquanta, i com més properes són a l'ex-república soviètica, etcètera, més altes són les xifres.

Amb la qual cosa, simplement trasllado que la presó és també una cultura. No és només una resposta directa al delictes, sinó que també és una cultura.

De la mateixa manera -ho veuen bé, vostès? Sí? D'acord, perfecte. El cost diari per intern, aquestes xifres les acabem de treure, el 25 jo no les tenia, tens xifres dels països nòrdics molt altes, com Noruega, al voltant de cinc-cents euros diaris per intern, i Ucraïna, que tenen tretze o vint-i-tres, ho tenen aquí. Espanya i Catalunya estan una mica per damunt d'Espanya, també el País Basc. Diguem-ne, si és més petit a vegades és una mica més reduït, i Espanya en l'actualitat es situa a cent vuitanta-vuit diari, per intern. Són xifres molt altes. Són xifres molt altes i des del punt de vista econòmic també caldria fer una... Ho deixo per més endavant, eh?

I després, aquest és un gràfic que també m'agrada bastant fer servir, que és el delictes més greu d'homicidis, en quina situació estem. Afortunadament, el nostre no és un país que tingui un índex d'homicidi molt alt, al contrari, i determinats països, no ho sé, com Finlàndia, que té menys persones a la presó, etcètera, té una xifra d'homicidis molt alt. Aquest és l'exemple extrem, diguem-ne, que no sempre la política penitenciària, la política de resposta al delictes, està en relació directa amb la gravetat dels delictes.

I entro ja directament amb la justícia restaurativa. Va néixer del primer Congrés a Jerusalem als anys setanta sobre l'Holocaust, i no hem d'oblidar -i és una cosa que sempre s'oblida-, que la justícia restaurativa neix de les associacions de víctimes. Jo sovint, quan explico la justícia restaurativa, em diuen: "Bé, però vostè està comparant víctimes amb delinqüents". I dic: "No, la justícia restaurativa neix precisament de les associacions de víctimes". Al nostre país va tenir una part molt important al País Basc, jo vaig treballar també una època allà, i neix precisament de la sensació de la víctima, que al sistema penal el centre és el delinqüent i no la víctima, com hauria de ser. I, per tant, és una de les idees que m'agradaria traslladar, perquè a vegades he sentit que jo parlo de la justícia restaurativa i algú diu: "I les víctimes?" No, és que va néixer per les víctimes.

La justícia restaurativa..., el famós, els que se'n recorden dels estudis, monopoli de l'estat amb la resposta penal, etcètera, és un concepte molt diferent quan poses la víctima al centre. Té dos precursors, Nils Christie i Howard Zehr, no sé si els hi sona o no els hi sona. Si algú té la possibilitat de llegir el llibre de Nils Christie, *Los límites del dolor...* És dels anys 70, eh? I va venir una vegada a Catalunya als anys noranta, aquest professor. I simplement diu que jutges i advocats són lladres de conflictes, que cal retornar el conflicte als seus actors principals, víctima, delinqüent i comunitat. És una situació molt extrema, evidentment, la manera com ho exposa, no?, això de lladres de conflictes, quan ho poden entendre bé. Però és veritat que ell parla del conflicte com una possibilitat de resoldre-ho d'una manera diferent i no només mitjançant la punició o el càstig. Això no em dóna temps, però està molt lligat al tema del perdó. Ja saben que hi ha el perdó jurídic, que molt sovint si el perdó és perquè rebaixes la pena de perdó en té poc, perquè tu estàs pràcticament comprant -entre cometes, eh?- una possible rebaixa de pena i és molt important a la millor recuperar el perdó moral enfrontat al perdó jurídic en el tema de la restaurativa.

Els orígens, hi ha dues coses que crec que són molt importants. El paper de les associacions de víctimes i després dues idees fonamentals que s'expliquen poc. La primera és la lluita contra la impunitat. El que més mal fa no és amb les discussions sobre un delictes si finalment el càstig serà de tres anys, de cinc o de quatre. El pitjor per un país és la impunitat. El pitjor és no donar resposta als delictes.

I els hi posaré un exemple sense anomenar l'altre país. Per exemple, al nostre país el delicte d'homicidi té una impunitat del tres per cent. És a dir, el noranta-set per cent dels delictes d'homicidi al final, no d'altres delictes, eh?, ara els hi puc posar l'exemple contrari, però en el delicte d'homicidi, que és el més greu, la impunitat és baixíssima, és del tres per cent. Hi ha països que la impunitat amb el delicte d'homicidi és del noranta-set per cent. Clar, llavors no és justícia, no existeix. És igual, no discutim la resposta.

La impunitat fa molt de mal. Quin delicte en aquests moments actualment al nostre país té una impunitat altíssima? Les estafes informàtiques. Les estafes informàtiques pràcticament -ho dic amb coneixement de causa-, les estafes informàtiques pràcticament no ho arribes mai a saber. Comencen en un país, perd el sentit territorial. És a dir que també els tipus de delictes, impunitat o no.

Però, per tant, la idea fonamental és la lluita contra la impunitat i donar resposta a tots els delictes, perquè els delictes fan molt de mal. El delicte fa molt de mal a la víctima. Llavors, no banalitzar mai el mal que el delicte fa a la víctima. A vegades, doncs, fins i tot entrem a víctimes culpables. Jo ho deixo de banda completament.

Dues idees fonamentals: lluitar contra la impunitat -i això difícilment algú pot portar a la contrària, perquè el més important és resoldre el delicte que s'ha fet, no tant com es castiga- i donar resposta a tots els delictes.

Si creix un delicte que no té resposta això és un gran perill. I per això he al·ludit en aquest cas el tema.

Destacar, doncs, que la presó no és, ni molt menys, ni l'única, ni segurament, ni la més satisfactòria, ni la més eficaç.

Quan dic que aquí hi ha totes les possibles justícies, la impunitat, què és un tipus de justícia? La del Talió, la tradicional, la restaurativa, la transicional i la social.

Llavors, aquest és el quadre del... També me'l miraré aquí, que em costa més. Potser és el resum més important respecte a la justícia restaurativa fet per i adaptat de Howard Zehr, que diu: "En la justícia penal tradicional, el delicte és una violació del dret contra l'Estat. Per a la justícia restaurativa és una violació contra les persones".

La comissió d'un delictes en la justícia tradicional bàsicament crea persones culpables i en la justícia restaurativa la comissió d'un delictes genera obligacions a les persones, està generant unes obligacions. Si volen discutir principi de presumpció d'innocència, etcètera, trenca molt alguns dels esquemes més clàssics del sistema penal, perquè el reconeixement del delictes no és precisament la trajectòria clàssica en un judici, no?

La justícia necessita l'Estat per determinar qui és culpable -l'Estat i la justícia, evidentment- per determinar qui és culpable i quina pena se li imposa, i la justícia restaurativa afecta els delinqüents, evidentment, i al principi de legalitat -no pots imposar mai una sanció que no respecti el principi de legalitat-, però afecta els delinqüents, afecta les víctimes i, una cosa que s'oblida molt, i afecta també a la comunitat.

I si no, cada vegada que sentim un barri determinat que té determinats delictes, que hi ha unes alarmes, doncs, afecta molt a la comunitat i a les possibilitats de resposta.

I, per tant, en aquest sentit, la justícia restaurativa no és només la resposta individual del delinqüent, sinó la resposta al delinqüent, a la víctima i a la comunitat.

La pena, lògicament, en un cas és retributiva i en l'altre la pena serà restaurativa.

I una cosa que a mi m'agrada fer servir, perquè ho puguin recordar sempre, jo quan parlo de restaurativa dic que són tres erres -alguns que m'han sentit ja ho saben-: responsabilitat, l'infractor ha d'entendre què ha fet un delictes, que ha fet un mal i ha d'assumir aquesta responsabilitat. Després els explicaré, espero que em doni temps, alguna experiència.

Molt sovint és molt dur, molt sovint és molt dur perquè el sistema el que fa és “no diguis mai la veritat”, “no reconeguis mai la teva culpa”, “procura...” Per tant, reconèixer que sí que has fet un delictes i les seves conseqüències no és gens fàcil. Ho estic explicant, ho he fet moltes vegades al llarg de la meua vida i he tingut joves que un cop han provat una vegada la justícia restaurativa m'han dit després: “No, no, jo per la via normal, no per la restaurativa”, perquè enfrontar-te al mal que has fet i veure directament a la víctima és molt dur. I quan es fa, per exemple, a les presons, perquè això també es fa a les presons, costa molt de veure, d'assumir el dany que has pogut fer.

La segona erre és la reparació, reparació del mal, per part de la resposta.

I finalment, la tercera erre, la reintegració, que la comunitat participa o es reintegra en els processos.

I ja en aquesta primera part, els arguments a favor de la justícia restaurativa són jurídics, respecte tradicionalment a la finalitat de la pena; socials, perquè reduir la població penitenciària, i si tenim en compte el preu, també té una repercussió econòmica, diversificació, i també ètics respecte el principi de dignitat i justícia.

Com s'ha desenvolupat la justícia restaurativa? En això aniré molt ràpid. Va començar als anys setanta-vuitanta als Estats Units. En aquests moments, gairebé tots els països europeus tenen programes de mediació penal i justícia restaurativa.

Està molt més desenvolupada en el camp de la justícia juvenil que en el camp dels adults. Això sobta. Jo els hi trasllado, perquè teòricament és més difícil, doncs no. I els països nòrdics, novament, i per això han reduït la població penitenciària... Perquè, és clar, si tens més delictes i tens menys població penitenciària és perquè fas servir altres recursos. Jo no ho dic fins al final, perquè com han reduït la població penitenciària si no han reduït la delinqüència? Fent servir justícia restaurativa, mediació i altres mitjans, que fa trenta anys es deia que les sancions alternatives, no sé si algú ho recorda, no substituirien mai la presó i en la realitat l'han substituït. I l'exemple més clar és aquí a Catalunya també, és aquí a Espanya també, però bàsicament als països nòrdics.

Aquí els volia explicar una història personal de com va arribar aquí als anys noranta, però no ho faig perquè veig que el temps..., això ho podem fer fora d'aquí. A mi m'han explicat que sempre cal deixar alguna incògnita sense explicar i que m'ho podran preguntar després. Per tant, com que veig que em queden set minuts, continuo endavant.

Les primeres experiències es van fer a Catalunya els anys noranta i es van recollir a la llei orgànica 92 i finalment el 2000. I en el camp de la justícia juvenil és una pràctica que porta ja més de vint anys i pràcticament després ho veuran amb les xifres. Aquí les tenen, que jo tampoc les veig.

Però com els deia, en aquests moments, per exemple –ja ho dic de memòria–, justícia juvenil ocupa el trenta-dos per cent de les respostes, per tant ocupa una part

molt important, mediació i justícia restaurativa de les respostes als joves. Després hi ha llibertat vigilada, tractament en medi obert i, per exemple, la mesura d'internament amb justícia juvenil és entre un set i un vuit per cent, i des de la llei 5/2000 mai ha passat en tot el país del deu per cent. Llavors, la idea que l'internament és l'últim recurs i que es poden aplicar altres sancions en el camp de justícia juvenil és una realitat. Ara no ve el cas, però si ho comparem amb les xifres, per exemple, del sistema de protecció –ho hem comentat alguna vegada–, doncs, no té punt de comparació.

Amb el sistema adult va trigar més en arribar. També finalment va ser un canvi l'estatut de la víctima el 2015. El 2015, diguem-ne, està quasi a la cantonada, no? pensar que per primera vegada es parla de justícia restaurativa legalment el 2015, doncs, fa deu anys d'això. La primera vegada que es legisla per adults (*l'oradora estossega*) –perdó– és en la llei d'eficiència, que a la disposició addicional novena recull la justícia restaurativa també en el camp dels adults.

Quins tipus d'acords, doncs, poden... (*l'oradora estossega*) Oi, no hi ha manera, eh? Perdó. (*L'oradora beu.*) A veure si em quedaré sense veu! (*Veus de fons.*) No, no, ja està. No, no, no. El que passa és que em vaig posant nerviosa, perquè veig que no acaba de passar. Ara, ja està.

Els tipus d'acords són escrits verbals, poden ser econòmics, poden ser morals, el demanar disculpes. Els avanço que demanar disculpes és el que més costa. Nosaltres ara tenim una experiència a la Sindicatura amb l'administració. L'Administració ens respon de mil maneres, però a la que demanem disculpes això sembla una situació difícilíssima –després els hi posaré alguns exemples, si em dóna temps, espero que sí, de tots–, perquè al final a un acord econòmic, a un acord material, doncs, s'arriba, tens possibilitats. L'acord individual de responsabilitat de dir: «És veritat, demano disculpes» és potser el millor i el que més costa en qualsevol àmbit; no només en l'àmbit penal, sinó també en l'àmbit acadèmic i en l'àmbit mateix de la Sindicatura.

Els delictes, en principi, podrien ser tots, perquè en tots s'aplica ja la justícia restaurativa. Té una especial referència en els delictes de coll blanc, i això ho dic ara. Com que les dones no podem fer delictes de coll blanc, perquè mai portem coll

blanc... A mi em fa molta gràcia quan encara es continua parlant de delictes... Això significa el retard que es porta, no? Això va néixer els anys quaranta als Estats Units es va batejar els delictes de corrupció com a delictes de coll blanc, perquè, clar, només manaven els homes i només els podien fer els homes. Doncs, ara la corrupció, diguem-ne, dones que manen també poden ser dones corruptes, però no són delictes de coll blanc. Això ja és l'anècdota de determinades coses implementades que... Però sí que en determinats delictes de corrupció, per exemple dintre de la presó, és una eina molt interessant i molt complementària, eh?

Aquí tenen la gràfica de la implementació també a Catalunya amb els adults, que s'acosta aproximadament a uns 2.600 casos. Per tant, no és ja una situació esporàdica, sinó que és una realitat present.

Els delictes bàsicament són delictes de lesions contra el patrimoni, contra la llibertat. Hi ha una diferència important entre la instrucció, enjudiciament i execució. Aquí ho veuen en el quadre següent, que la majoria són en la fase d'enjudiciament; molt poc en la fase d'execució, són vint-i-un, però ara des de la Sindicatura i amb el mecanisme hem introduït la possibilitat d'insistir. Hem rebut també la resposta per part del departament de poder-ho fer també a les presons.

Jo vaig assistir a Alcalá Meco. Fa un any, o una cosa així, que ho feien, i vaig tornar molt impactada de com s'havien portat a terme en determinades presons aquesta possibilitat, i penso que és una eina imprescindible per poder-ho fer també aquí.

No sé si recorden la pel·lícula *Maixabel*. La recorden? Sí? Doncs, és un exemple clàssic amb un dels delictes més greus de justícia restaurativa a la presó.

I arribo ja gairebé al final. Això s'ha traslladat també a la llei de convivència universitària, la possibilitat de fer-ho a les universitats, però està costant moltíssim. I jo sempre dic si es va poder fer en el terreny penal com no s'ha de poder fer a les universitats, en comptes de practicar l'expulsió, per exemple, practicar altres fórmules? De moment, poques universitats ho tenen i és una excepció.

I, finalment, doncs, hem incorporat a la justícia restaurativa a la nostra institució. Vam signar un acord en què va participar Andalusia, Canàries, el País Basc i Navarra, i té com tres fases: identificació del tema, la recomanació i el compliment. Veuran, doncs, perquè crec que em queden deu segons –i això ho poden veure de forma

molt més clara—, portem al voltant, doncs, com veuen al final, el 2025, si ho veig des d'aquí..., *(Sona el senyal acústic que indica que s'ha exhaurit el temps d'intervenció.)* de cent cinquanta —i acabo just ara, seré súper...—, portem en aquests moments. *(Veus de fons.)* Sí, sí, ja he acabat. Perdó?

El vicepresident

És un avís nou.

La síndica de greuges (Esther Giménez-Salinas i Colomer)

No és molt agradable, eh? Sincerament...

El vicepresident

Però és molt més integrador i inclusiu.

La síndica de greuges (Esther Giménez-Salinas i Colomer)

Jo crec que una música seria molt més integradora, eh? No podrien acabar amb una música? Jo ja he acabat, no estic parlant de la restaurativa. O un «moltes gràcies, li recordo que ha acabat el temps», no? Jo sortiria més contenta si em diguessin «moltes gràcies, ja ha acabat el temps».

En tot cas, bé, no ho sé... *(Rialles.)*

El president

Doncs, moltes gràcies per la seva intervenció.

Llavors, ara és el torn del Grup Parlamentari Esquerra Republicana, com un dels proposants —Comuns també ho havia proposat. Llavors, té la paraula la diputada Ana Balsera, per un temps de cinc minuts.

Ana Balsera i Marín

Gràcies, president; gràcies, síndica, per aquesta compareixença. De fet, en aquest Parlament poc es parla de justícia restaurativa i jo diria que d'aquestes dues legislatures que porto aquí el primer cop que vaig sentir una exposició sobre aquest àmbit va ser precisament en la seva presentació com a candidata síndica, en aquella comissió que vam fer a la Sindicatura de Greuges, on vostè va poder explicar tota la feina i l'àmbit de la justícia restaurativa. Per tant, un agraïment, com vam fer en aquell

moment, i també fem ara per posar sobre la taula precisament un tema tan cabdal com és aquest que vostè ens ha pogut explicar.

De fet, aquesta comissió, a banda de visitar centres penitenciaris, també vam visitar a la Ciutat de la Justícia el servei de justícia restaurativa i vam poder parlar amb tot l'equip que s'hi dedica i que hi treballa cada dia, i ens van explicar les eines, els mecanismes i com fa avançar en aquest model.

I vostè, que feia referència també al model penitenciar, vostè sap que des d'Esquerra i el model català és de rehabilitació i reinserció. De fet, el 2024, quan es celebraven els quaranta anys que Catalunya va assumir aquestes competències, des del Govern es va impulsar l'estratègia d'obertalitat penitenciària, amb aquestes quatre mesures que, precisament, amb dades com les que vostè ha exposat, demostraven que en un règim obert, un règim de reinserció i rehabilitació, les persones després tenen una taxa de reincidència molt menor. Per tant, el que hem de fer és aquest acompanyament i no tancar les pressions, com hem vist que demostren les dades.

També en aquest Parlament..., i aprofito, perquè haurà de tornar a comparèixer, perquè hem constituït un grup de treball, i molts dels grups parlamentaris hem demanat la seva compareixença precisament per aquest grup de treball de millora del sistema penitenciar, perquè creiem que és molt important, i més davant d'aquesta onada. Actualment, encara sentim més discursos ja no només de l'extrema dreta, sinó que s'està estenent, aquest discurs punitivista que el que creu i fa creure la ciutadania és que una reforma a cop de Codi penal amb majors penes i més gent a la presó solucionarem tots els problemes. Per tant, és necessari, més que mai, parlar de justícia restaurativa, de donar dades i veure que un model de reinserció, de rehabilitació, el que fa és beneficiar precisament tot el conjunt de la societat.

De fet, vostè en feia esment, la justícia restaurativa el que posa al centre és a la víctima, però també és una resposta col·lectiva on intervé també la comunitat. Per tant, avança tota la comunitat. Malauradament, veiem com anem molt endarrerits, que està costant molt que aquest model sigui el model que ha de vetllar i que s'ha d'aplicar dia a dia en els nostres jutjats. Encara tenim una justícia que s'ha quedat

unes dècades, per dir-ho d'alguna manera, endarrere, no així en el model de justícia juvenil, però sí en adults –i vostè en feia esment. Per tant, esperem que aquest impuls arribi algun dia. Vostè ja parlava que els anys noranta va ser quan es va portar, però malauradament els avenços no els veiem de la mateixa manera.

Per tant, jo finalitzaré la meva intervenció agraïnt un cop més la seva predisposició per venir a parlar, i sempre que li hem demanat, per parlar precisament d'un tema tan cabdal, que hauria de ser un tema al centre davant d'aquesta onada reaccionària amb més discursos punitivistes que no solucionaran res.

Gràcies.

El vicepresident

Gràcies, diputada. Ara és el torn del Grup Parlamentari dels Comuns, i té la paraula el seu portaveu, el diputat Andrés Garcia Berrio.

Andrés Garcia Berrio

Gràcies. En primer lloc, volia dir que crec que és important realitzar aquesta sessió en el dia d'avui, uns mesos després –jo crec que dos o tres– de la visita que vam fer a l'equip de justícia restaurativa per part de membres d'aquesta comissió, perquè crec que és important que puguem analitzar un servei molt important per al nostre model de justícia penal.

Llavors, un altre element que jo crec que és molt important després de la seva intervenció és la importància que té en aquest marc poder parlar des del rigor científic, des de la criminologia, no improvisant el resultat, no improvisant les polítiques, i jo crec que és una crítica que podríem fer, que costa poder parlar a vegades amb dades, amb ciència, sortint del pensament màgic, un pensament màgic que està instal·lat en què tots els problemes sempre es resolen augmentant les penes, oblidant-nos, a més, després del que passa en l'execució penitenciària i quines són les millors maneres de dur a terme aquesta execució penitenciària, amb els objectius que hem de tenir en un Parlament, com són objectius de política pública, més enllà de les emocions o de la desaprovació que ens puguin generar moltes conductes que, evidentment, per això estan al Codi penal.

Llavors, en aquest sentit considerem que estem en una situació una mica preocupant a nivell català per l'augment de persones internes a les presons. Estem arribant als deu mil, que és una xifra que es va aconseguir baixar fa uns quants anys. Llavors, de fet, es va baixar perquè es va fer una reforma en matèria de delictes contra la salut pública, que es van baixar penes i es van adequar principalment perquè hi havia una situació de saturació a les presons de tot l'Estat i, de fet, és un exemple d'una política que no ha tingut després un impacte negatiu a nivell d'augment dels delictes.

Abans, la pena pel tràfic de drogues, quan eren un greu dany a la salut, eren de fins a nou anys i es van baixar als sis, això va suposar un canvi i, a més, va tenir efectes en la reinserció. Ho poso com a exemple perquè les coses s'han de repensar amb una mirada àmplia.

Llavors, ara el que podríem fer és només dir: «Bé, doncs, anem a construir més mòduls a les presons» i aquesta no pot ser la sortida d'un Govern que actuï amb totes les capacitats.

Llavors, en aquest sentit el que considerem que també és preocupant, perquè, a més, a nivell científic ha quedat molt clar que aplicar mesures de semi llibertat i la progressivitat en el fet que una persona torni a viure en situació de no privació de llibertat és bo, és positiu i baixa els índexs de reincidència. I el que veiem amb preocupació és que hem passat, l'any 2019, d'un vint-i-set per cent d'aplicació dels tercers graus, a ara mateix, a un vint-i-u, i havien baixat. Per sort, a final d'any es va mantenir. Llavors, jo crec que aquí hauríem de tenir moltes més sessions com aquesta per pensar de veritat en polítiques públiques des de la criminologia.

Després, entrant a justícia restaurativa, jo crec que a vegades es confon el que suposa realment la justícia restaurativa, perquè tenim aquesta idea que tot això que no sigui duresa al sistema penal i càstig és com suau, no és efectiu, no és eficient. I en realitat quan parles amb víctimes i quan has treballat en el marc del sistema de justícia penal saps que a vegades, efectivament, no hi ha un altre camí que hi hagi un judici, hi hagi una condemna en el millor dels casos i que es quedi en això.

Però també sabem que a vegades moltes víctimes el que més necessiten de tot és entendre la persona que ha comès aquell delicte. Per exemple, la responsable de la

Fiscalia en matèria de delictes de trànsit explicava l'eficàcia i l'important que era per a les víctimes la introducció de la perspectiva restaurativa en aquesta matèria específicament i els bons resultats que donava.

Si posem al centre les víctimes, treballar bé la restaurativa, té molts efectes per integrar el que els ha passat. Això per un costat. I, per un altre, jo crec que quan una persona comet un error fort o una conducta reprovable, el més important de tot per a la societat és que integri de veritat el que ha fet, perquè el que és més greu és tenir una persona que no integri aquestes conseqüències del que ha fet.

Simplement, ja per acabar –demanó trenta segons més–, sí que vull plantejar que en aquest moment..., en l'anterior Govern es va produir un creixement del programa de justícia restaurativa, un programa pilot a Tarragona que ha donat molts bons resultats, i els volia preguntar per la rèplica si volen comentar aquesta qüestió (*Sona el senyal acústic que indica que s'ha exhaurit el temps d'intervenció.*).

I ara mateix, fa uns mesos, en l'acord de pressupostos vam acordar pujar un cinquanta per cent el pressupost del programa de justícia restaurativa. Això d'alguna manera ens porta a un escenari bastant encara lluny de l'objectiu que haurien de tenir donada l'efectivitat d'aquest programa, i també les condicions econòmiques que tenen els seus treballadors i treballadores. Llavors, hem de poder continuar creixent, perquè ara estem en un 2,2 milions d'euros per un sistema de justícia restaurativa a tot Catalunya, tot i la crescuda d'un cinquanta per cent. Llavors, jo crec que aquí hem de tenir una reflexió col·lectiva per veure com posem al centre aquest sistema de justícia restaurativa que també funciona.

I disculpi'm per aquests trenta segons.

El vicepresident

Gràcies, diputat. Ara és el torn del Grup Parlamentari de Junts per Catalunya. Té la paraula la seva portaveu, la diputada Ariadna Urroz.

Ariadna Urroz Segura

Gràcies, vicepresident. En primer lloc, agrair-li a la síndica i al seu equip la compareixença d'avui i aquesta presentació per abordar un tema com és la justícia restaurativa que també, com han comentat els meus companys, poques vegades

se'n parla en aquest Parlament, i crec que també ha estat molt interessant l'anàlisi de dret comparat que han fet dels sistemes penitenciaris, en quin moment estan en la resta de l'àmbit internacional, que crec de veritat que ha estat molt interessant.

Espero no repetir-me amb els companys que m'han precedit, però, com comentaven vostès mateixos, la justícia restaurativa té aquest objectiu central que no és altre que en lloc de posar la reflexió sobre el càstig en si mateix posem el focus en la reparació del dany causat per la comissió del delictes, posant al centre la seva víctima i també aquest impacte que ha tingut la comunitat, reparant en comptes de castigar, que jo crec que al final aquest és el resum de tot plegat, de la compareixença d'avui, amb aquests tres principis o tres erres que vostè mateixa es referia en la seva exposició, de responsabilitat, reparació i reintegració.

Si bé és cert que l'àmbit de la justícia restaurativa –també ho han comentat– en l'apartat de justícia juvenil sí que està molt extens, no tant quan parlem d'adults, si bé és cert que aquesta llei d'eficiència, en el seu article 20, introdueix una exposició addicional novena a la Lecrim, justament per intentar fer aquest canvi de paradigma i que la justícia restaurativa estigui més present en l'ús del procediment penal en totes les seves fases, en la instrucció i en l'enjudiciament.

I avui segurament escoltarem, per part d'altres partits que en precediran, com en l'àmbit penitenciar el que hem de fer és posar més l'èmfasi en el càstig, en aquest element punitiu, el càstig una mica pel càstig, i sabent que des de Junts per Catalunya estem al costat d'una política penitenciària que sigui eficient, absolutament enfocada a la reinserció i a la rehabilitació social.

I, a la vegada, per això també ens preocupa i ens ocupa com a partit temes com són la seguretat, com són la responsabilitat individual i l'eficiència de les institucions i, per tant, també ens preocupa que es pugui percebre la justícia restaurativa en certa manera –i crec que vostè mateixa s'hi referia– com un afebliment dels drets de protecció de la víctima, i crec que també seria interessant, si pogués en la rèplica, aprofundir una mica com veuen vostès això.

Com han comentat els meus companys, aquí al Parlament hem constituït un grup d'impuls de millores en el sistema penitenciar, on tornarem a parlar de justícia

restaurativa, perquè també des de Junts per Catalunya ho portàvem en el nostre pla de treball, per tant podrem aprofundir-hi amb més temps.

I jo el que sí que també, preparant una mica la seva compareixença d'avui, he estat mirant l'Informe de la Sindicatura del 2025, on es parla de justícia restaurativa. Avui ho hem centrat molt en l'àmbit penal, però vostès en l'informe fan una llarga exposició, sobretot en l'àmbit de l'administració pública. I potser perquè jo sóc advocada en dret administratiu i, per tant, també per la part de formació professional, he trobat aquestes dades molt interessants, quan parlaven de com afecta la justícia restaurativa en aquest àmbit, no només de supervisió de l'administració en drets socials, en tributs, en seguretat també, amb aquesta reparació simbòlica o restitució.

No sé si també volien explicar-ho avui i no han tingut temps de poder-ho fer en la primera intervenció, però crec que seria molt interessant si també a la rèplica ens poguessin fer cinc cèntims una mica de la justícia restaurativa en l'àmbit de l'Administració pública i valorar aquests casos d'èxit que es recullen a l'informe, però crec que són prou rellevants també per tractar-los aquí.

I, llavors, jo fer-li també dues preguntes molt ràpides, i una mica en la primera línia del que ja li comentava a l'inici, crec que han passat molt ràpid una diapositiva de la presentació que feia esment com la justícia restaurativa en la fase d'execució de la pena era molt menor. No sé si ho he caçat bé a l'hora d'apuntar-ho, que eren uns vint-i-un casos, el 2025. I en aquest sentit volia preguntar-los quines són les recomanacions que han fet al Departament de Justícia per intentar incrementar aquest nombre, si és que n'hi han hagut, per revertir aquesta baixa xifra en aquest aspecte.

I l'altra pregunta, que és el que li comentava una mica al principi, com podem combatre..., o ens preocupa com podem combatre que algú pugui pensar en la justícia restaurativa... –i vostè crec que també s'hi referia–, com pot ser que el pres pugui participar en programes de justícia restaurativa sense que hi hagi un penediment real, sinó com una manera merament instrumental d'aconseguir beneficis en l'àmbit penitenciari, no? Com vostès creuen que podem donar prou garanties i prou seguretat en aquest sentit –i crec que s'hi referien una mica–, aquest perdó jurídic versus aquest perdó moral.

I ja està. I en l'àmbit de l'administració sí que els agrairia si em poguessin posar això, exemples concrets d'èxit de l'administració amb aquesta justícia restaurativa.

I ja està, ho deixo aquí.

Gràcies.

El vicepresident

Gràcies, diputada. Ara és el torn del Partit Popular, i té la paraula el seu portaveu, el diputat Pere Lluís Huguet.

Pere Lluís Huguet Tous

Moltes gràcies, vicepresident. Agrair les explicacions de la síndica. La veritat és que ha estat molt interessant i per als que ens dediquem al dret, doncs, crec que ens donen una imatge molt clara.

Mirin, de tot el que ha explicat vostè, vull em resulta..., una qüestió..., sobretot en referència al que es gasta en presons en altres països d'aquí, crec que un dels problemes de tot això és la carència de mitjans.

El dret penal, jo crec que tots estem d'acord, tots compartim que és l'última ràtio, és el fracàs de la societat i és l'últim on hauríem d'arribar a les penes privatives de llibertat, a les penes de presó, i que demostren un fracàs de tot el sistema.

Efectivament, la justícia restaurativa pot comportar-nos, però també tenim dues carències que m'agradaria que es pogués desenvolupar una mica, dues carències importants: els mitjans... Miri, estava fent un càlcul aproximadament i a l'engròs, eh? Dèiem que té èxit amb la justícia juvenil, però és que el cost de cada expedient de justícia juvenil, amb els informes dels tècnics, el seguiment posterior, és d'aproximadament més de cinc mil euros per jove. Clar, aquí hi ha una inversió! Es va modificar la llei, hi ha una llei que ho permet, hi ha una inversió per part de l'administració amb aquests equips tècnics que estan al propi jutjat de menors, Fiscalia amb fiscals especialitzats, i això està provocant jo crec que hi hagi aquest increment.

Amb la justícia d'adults, ens trobem que hi ha una falta de mitjans i aquesta falta de mitjans, inclús comentava vostè el tema de la impunitat, que amb les estafes informàtiques pràcticament hi ha impunitat, és que ni s'investiguen, perquè tampoc

hi ha mitjans; es denuncien i queden les denúncies i pràcticament... Sí que hi ha un problema de jurisdicció, però n'hi ha moltes que no hi ha problemes de jurisdicció perquè els telèfons estan localitzats i són d'aquí.

Troblem la justícia amb falta de mitjans i si no aconseguim dotar de mitjans la justícia difícilment podrem posar en pràctica tot aquest tema.

I després també jo crec que tenim una carència legislativa. La nostra llei d'enjudiciament criminal és del 1882. S'ha reformat moltes vegades, però l'estructura és la mateixa. Sense una llei... Mirin el que ha passat amb menors, no? Sense una nova llei d'enjudiciament criminal que ens permeti tot això, què provoca?

M'han sorprès, com deia també la companya de Junts, m'han sorprès les dades d'execució penitenciària, perquè el nostre sistema fa que sigui complicat arribar a sistemes de justícia restaurativa amb la instrucció actual, principalment perquè tenim un sistema molt garantista i que la gent també busca això que deia vostè, que això de perdonar i de reconèixer és molt complicat, i més amb una instrucció que és molt # i tots esperen moltes vegades que hi hagi la possibilitat d'una absolució per un defecte formal o per qualsevol cosa. El nostre sistema impedeix moltes vegades aquesta...

Però, en canvi, m'ha sorprès que no hi hagi un número alt amb l'execució, perquè amb l'execució de pena ja hi ha la pena i seria un moment perfecte per aquesta justícia restaurativa en el nostre sistema actual. Jo crec que si reformem la llei d'enjudiciament criminal podem anar a buscar també aplicar sistemes de justícia restaurativa a la instrucció i abans que es dicti sentència, però amb el nostre sistema –i jo em dedico a això– em resulta bastant difícil.

I després una altra qüestió –ja quasi no em queda temps– que m'agradaria que desenvolupés una mica més, no?, que és el tema del catàleg de delictes possibles amb justícia restaurativa, que d'això hi ha certes discussions, no? Hem sentit, com vostè ha dit, que tots, o hem sentit posicionaments doctrinals en què diuen: «No, a violència de gènere», «no, a delictes contra la llibertat sexual», «no, a terrorisme». O sigui, hi ha diferents postures respecte quin és el catàleg de delictes que poden estar subjectes a justícia restaurativa, no? I, per tant, m'agradaria saber quina és la seva opinió. Ja ha avançat una mica..., em penso que vostè ha dit que tots, però

sobretot amb delictes més conflictius, com poden ser els delictes contra la llibertat sexual, que ens poden provocar situacions més complexes amb la situació actual. I seria una mica la seva opinió.

I res més. Agrair-li una altra vegada la seva exposició, que crec que ha sigut força interessant i necessària per avançar en aquests temes. *(Sona el senyal acústic que indica que s'ha exhaurit el temps d'intervenció.)*

Moltíssimes gràcies.

El vicepresident

Gràcies, diputat. Ara és el torn del Grup Parlamentari de VOX, i té la paraula el diputat Sergio Macián.

Sergio Macián de Greef

Sí, muchas gracias, presidente. Bien, hombre, antes de hablar de justicia restaurativa sí creo que hay que hacer una pequeña mención a algunas cosas que han salido en la comisión, cuando la señora síndica ha hablado de los homicidios, de que aquí tenemos menos homicidios que en otros países, hombre, yo creo que es importante siempre contar del escenario del que se parte, porque Estados Unidos venía de 3.000 homicidios; con William Bratton, el 1990, se baja un setenta y tres por ciento los homicidios y pasamos a 600, y a España teníamos cifras bajísimas y estamos en cifras altísimas; en Cataluña, el año pasado 58, sin contar que se han triplicado las tentativas de homicidio. Eso también hay que decirlo. La intención criminal está en la tentativa de homicidio, igual que en el homicidio, eso hay que recordarlo. Y que aquí si no muere más gente, si no te mueres cuando te apuñalan, es porque tenemos unos servicios médicos de primera respuesta buenísimos que no había en los años ochenta y porque los Mossos tienen formación en parada de sangrado. Entonces, no te mueres, pero la intención criminal está, y se han triplicado los homicidios, porque recordemos que la tentativa de homicidio no es un delito diferente, esto es una trampa estadística; es un grado del delito.

Bien, sobre la desastrosa estrategia de la *obertalitat* daría para un capítulo aparte y sobre la concesión de terceros grados fraudulentos en Cataluña yo creo que algo tendría que decir también la Sindicatura ¿eh? Yo pongo el ejemplo, por ejemplo, de Mohamed Choué, la concesión de terceros grados. Mohamed Choué es un señor al

que se le concede el tercer grado, es un violador multirreincidente, un marroquí, violador multirreincidente, y lo primero que hace al salir de la cárcel cuando se le concede el tercer grado, lo primero, es violar a una chica en Montjuïc después de arrastrarla por el suelo y golpearla. En fin, habría mucho que decir sobre la concesión de terceros grados en Cataluña.

Pero, entrando en lo que es la justicia restaurativa, hombre, yo creo que pasa como con otros vocablos modernos, que la izquierda se ha inventado y cogiendo un concepto de toda la vida, cambiándole el nombre y, eso sí, aplicándole una finalidad, una intención distinta. ¿Ejemplos? La resiliencia, que toda la vida ha sido la fortaleza. Pues ahora todo el mundo tiene que ser resiliente ¿Para qué? Para que te digan aquello de la Agenda 2030, de que no tendrás nada y serás feliz y no te quejes, que te jorobes y no te quejes, o para que nuestros jóvenes no aspiren a tener una vivienda como tuvieron sus abuelos y sus padres y se conformen con el *co-living*. Hay que ser resiliente y compartir nevera y piso con gente desconocida.

O la sostenibilidad, la sostenibilidad, que no es otra cosa que lo que decía mi abuela, ahorrar mucho y gastar poco. Bueno, pues hoy, todavía hay que hablar de sostenibilidad ¿Para qué? Para que te machaquen a impuestos climáticos y que no te quejes porque hay que ser sostenible; eso sí, solo los europeos ¿eh? Los chinos, los indios o los americanos, estos pueden gastar lo que quieran, pueden contaminar lo que quieran y no han de ser sostenibles.

En fin, en la justicia restaurativa, pues, pasa un poco lo mismo. Coge conceptos penales de toda la vida –el perdón, la reparación a la víctima, que ya tenían consecuencias penales, incluso, por ejemplo, la exención de responsabilidad penal para los delitos privados, en caso del perdón del ofendido– y le dan un aire moderno y *woke*. Utiliza palabras que resultan difíciles de rechazar: diálogo, reparación, reconciliación, responsabilidad, comunidad... En fin, todo es muy bonito, y sobre todo, sobre todo, que no suene a castigo.

Nosotros pensamos que en los delitos menores la justicia restaurativa puede complementar la justicia penal, nunca sustituirlas, sino complementarla, y siempre que se cumplan los acuerdos restaurativos conforme a los requisitos legales. Bien. Pero, desde luego, desconfiamos de la intención y de la finalidad de la izquierda

cuando introduce esta figura en el ordenamiento jurídico a través de la Ley Orgánica 1/2025, como ha recordado la síndica, ¿verdad?, que incorpora la disposición adicional creo recordar la octava o novena en la ley de enjuiciamiento criminal, titulada justamente justicia restaurativa.

Pero ya sabemos lo que pretende la izquierda muchas veces, y entre otras cosas esta herramienta de la justicia restaurativa sirve para conceder beneficios penitenciarios, por ejemplo, a los etarras, porque existe un pacto entre Bildu y el PSOE por el cual los hederos políticos de ETA mantienen el poder a los socialistas y estos se comprometen a liberar presos de etarras como está haciendo el gobierno de Pedro Sánchez. Y, oiga, nos parece un despropósito que se aplique la justicia restaurativa a terroristas, es un auténtico despropósito.

El País informó a principios de este año que algunos antiguos miembros de ETA ya están participando en programas de justicia restaurativa dentro del sistema penitenciario vasco, y que estos procesos, decía *El País*, podían ser tenidos en cuenta en su evaluación penitenciaria. Es decir ¿cuál es la finalidad última? Vamos a ser sinceros: la finalidad última es que esta gente pueda salir a la calle y beneficiarse de concesiones de libertad inmerecidas.

Y la estrategia vasca de justicia restaurativa del 2022 al 2025, la estrategia vasca establece expresamente que los programas restaurativos pueden estar disponibles para presos que cumplan largas condenas, independientemente del delito cometido. Por tanto, aquí no se excluyen los delitos de sangre.

En fin, está muy claro a lo que vamos cuando introducimos este concepto de la justicia restaurativa en el ordenamiento jurídico.

Y nosotros pensamos que no podemos permitir que la dogmática penal y la protección a la víctima sean suplantadas por el mero oportunismo político. La mediación y los procesos restaurativos tienen que tener límites infranqueables marcados por la naturaleza del propio delito. Utilizarlos como un coladero penitenciario para terroristas y para criminales, pues, es una perversión del sistema y una burla insoportable a las víctimas.

Pensamos, en definitiva –y con esto acabo, señora síndica–, en fin, que hay que tener claro que el derecho penal no está para garantizar la comodidad de los

victimarios, sino para imponer el imperio de la ley, y creemos que, desde luego, no se puede permitir un uso fraudulento, un uso ideológico de la figura de la justicia restaurativa y que el cumplimiento íntegro de las penas y la prisión permanente son la única solución (*Sona el senyal acústic que indica que s'ha exhaurit el temps d'intervenció.*) para aquellos que han destrozado de forma irreparable la vida y la libertad de los españoles.

Muchas gracias.

El vicepresidente

Doncs, ara és el torn del Grup Parlamentari de la CUP, i té la paraula el diputat Xavier Pellicer.

Xavier Pellicer Pareja

Gràcies, president. Moltes gràcies, síndica. Ens ha semblat –sóc aquí– una presentació realment molt interessant, molt documentada i molt justificada en tots els sentits. Suposo que ens la podrà fer arribar i, per tant, fantàstic poder disposar d'aquesta eina per explicar precisament com l'eina de la justícia restaurativa funciona, com s'està aplicant, l'anàlisi comparativa, que moltes vegades ens permet alçar el cap i veure més enllà de les polítiques que s'apliquen en una zona concreta, en un país concret, en un territori concret, i poder veure comparativament la relació, sobretot de costos dels serveis penitenciaris, de casos, de correlacions amb els delictes i amb l'augment o reducció de delictes i, per tant, que serveix per desmuntar tots aquells elements que a nosaltres ens sembla que fomenten una sèrie de polítiques ideològiques, una sèrie de polítiques «fatxawokes», que precisament el que pretenen és, en contra tota lògica, intentar millorar la societat i contra tota lògica d'intentar reduir els delictes, precisament fomentar que s'augmentin els delictes per poder justificar penes cada cop majors i per poder justificar restriccions de llibertat cada cop majors.

És curiós, també, que l'extrema dreta parla d'un model de justícia restaurativa perquè no s'atreveix a dir que no vol la justícia restaurativa. M'hauria agradat sentir el portaveu de VOX ser sincer dient que no vol la justícia restaurativa, no que vol la justícia restaurativa sense frau, sense no sé què, sense no sé quantos, sense que

afavoreixi els delinqüents, perquè precisament el que està dient vostè és que no la vol. Per tant, parli clar i menys demagògia barata i digui les coses pel seu nom.

Concretament, respecte la qüestió de la justícia restaurativa, molt d'acord amb moltes intervencions i moltes preguntes que s'han fet, però jo sí que voldria centrar-me en preguntar-li quin creu que és el paper del Govern de la Generalitat, i concretament del Departament de Justícia i, per tant, de les polítiques penitenciàries de justícia al nostre país respecte la justícia restaurativa? Si creu que s'està fent una aposta política i econòmica suficient per part del Govern i, si no, quines mancances hi veu? Què aportaria i què pensa que és important que podem fer i, per tant, què podem també treballar i reclamar des del Parlament i des dels grups parlamentaris al propi Govern?

I la segona qüestió, també vinculada a altres qüestions que s'han fet, i també a aquesta qüestió, diguéssim, més de campanyes mediàtiques o d'enfocament de polítiques penitenciàries, de polítiques de tractament dels delictes, etcètera, que ara van en una línia absolutament contrària al que podria ser la justícia restaurativa o el que podria pretendre, què podria ser útil per poder situar la justícia restaurativa com un element central, diguéssim, dins l'àmbit social i que pugui ser un element ben vist per part de gran part de la societat i que es puguin explicar els resultats que té. Serien necessàries campanyes mediàtiques? Podrien tenir alguna funció explicativa? Seria necessari parlar, per exemple, i fer algunes campanyes amb casos concrets, que poguessin sortir víctimes i victimaris explicar quin ha estat el procés? Com es podria fer una mica més de pedagogia sobre aquesta qüestió? Si hi ha propostes i elements que s'estan treballant damunt la taula?

I això seria tot.

Gràcies.

El vicepresident

Gràcies, diputat. No hi ha cap representant del Grup Mixt i, per tant, té la paraula la portaveu del Grup Socialista, la diputada Lúdia Ferré.

Lúdia Ferré Ferré

Gràcies, vicepresident. Gràcies, síndica, per la seva intervenció i per posar damunt la taula una qüestió que crec que compartim la majoria dels que estem aquí, i és que si realment volem tenir una justícia moderna hem d'apostar pels MASCs i, en aquest cas, traslladat a l'àmbit penal i penitenciari per a la justícia restaurativa.

Des del nostre grup parlamentari, compartim el fons de les seues observacions. La justícia restaurativa s'ha d'estendre a totes les fases del procediment penal i, també, especialment, en la fase de l'execució penal. I cal fer-ho amb una idea molt clara, que hem de deixar molt clar –i escoltant intervencions que m'han precedit– que no estem parlant d'una alternativa a la justícia penal ni de rebaixar la responsabilitat de ningú, sinó que estem parlant d'una eina que pot contribuir a la responsabilització de la persona infractora, i que doni resposta a les necessitats de les víctimes, que ajudi a reparar el mal comès i, en la mesura possible, les conseqüències del delict.

I, en aquest sentit, crec que també és bo reconèixer la feina que, des de fa temps, està portant a terme el Departament de Justícia i Qualitat Democràtica, perquè a Catalunya no partim de zero. Hi ha una trajectòria consolidada en justícia restaurativa, hi ha una experiència en l'avaluació de casos i en conducció de processos i hi ha professionals que, des de fa temps, treballen en aquest àmbit, no?

Efectivament, la disposició addicional novena de la Llei 1/2025 és en aquest sentit una oportunitat important, aporta un marc jurídic més clar a una pràctica que a Catalunya ja existia i que s'havia desenvolupat fins ara a base de protocols. I això ha de permetre reduir aquesta inseguretat jurídica i les diferències que encara es poden produir en la manera com cada òrgan judicial incorpora la justícia restaurativa.

Però mentre que la justícia restaurativa s'ha vingut aplicant, sobretot, en la fase prèvia a la sentència, també hem de reconèixer que la seva presència és limitada dins de l'àmbit de l'execució penal. I per això compartim que aquest sigui ara un dels àmbits prioritaris de treball.

En aquest sentit, el departament treballa en dos reptes. El primer és formació i informació. Cal que tots els òrgans judicials i els serveis d'execució penal coneguin bé les possibilitats de la justícia restaurativa i disposin de criteris clars per fer-ne derivacions. I el segon és dels recursos, perquè, si volem que hi hagi més

derivacions també hem de garantir que hi hagi professionals els suficients per valorar cada cas i acompanyar els processos amb el rigor necessari.

En aquest sentit, vostès ja ho han anomenat també, vull destacar el Pla pilot de justícia restaurativa que es porta a terme a Tarragona i a Terres de l'Ebre i que ens permet desplegar i avaluar el model en un territori concret. I, bé, és significatiu que durant l'any 2025 s'iniciessin actuacions als centres penitenciaris de Tarragona en el marc d'aquest pla, i que aquests han començat a donar resultat durant el darrer trimestre pel que fa a derivacions de persones penades a processos restauratius.

Les dades de seguiment de les que jo dispoço són positives, les derivacions d'ofici han passat de 924 a 1.639; les derivacions per oferiment, de 187 a 379; les procedents del sistema de mesures penals i reinserció, de 6 a 18, i les sol·licituds de part, d'1 a 33. I aquestes dades indiquen que el pla pilot està, efectivament, generant resultats, no? Però també ens indica que cal continuar treballant perquè este creixement s'acabi consolidant i arribi en una fase igual a tots els moments del procediment.

I, quan parlem d'execució penal, també ens convé tenir present la realitat que hi ha als centres penitenciaris, perquè, ja ho he dit abans, la justícia restaurativa no està ideada per a substituir pena ni règim intern, ni mesures que corresponguin davant d'una falta greu, però pot ser una eina útil de prevenció i contenció de conflictes, perquè permet treballar amb la responsabilització, millorar la convivència i intervenir abans que determinades situacions es facin més greus. Sempre, clar, amb els professionals degudament formats i amb criteri, i amb l'acord de les persones implicades.

Per tant, s'indica..., compartim el sentit de les seues observacions, cal continuar reforçant la difusió, la formació, la coordinació amb jutges, magistrats, els serveis d'execució penal, centres penitenciaris, oficines d'atenció a la víctima del delictes, i cal ajustar els recursos professionals a l'augment de les derivacions.

El meu grup parlamentari entén que la línia de treball que ha iniciat el departament va precisament en aquesta direcció, consolidar la justícia restaurativa, reforçar la perspectiva de les víctimes i ampliar-ne progressivament l'aplicació, especialment en l'àmbit de l'execució penal.

I ja molt breument, ja ho ha dit també la diputada de Junts, però, bé, també he mirat el seu informe de l'any 2025 i sí que m'agradaria, si tenen un moment, que mos poguessin fer una menció a l'experiència del circuit MARC-R, perquè he trobat molt interessant el missatge de fons que transmeten, que una administració (*Sona el senyal acústic que indica que s'ha exhaurit el temps d'intervenció.*) que reconeix un error no és una administració més feble; jo entenc que és una administració més responsable, sempre i quan aquesta disculpa vagi acompanyada de fets i mesures perquè l'error no es torni a repetir.

Gràcies.

El vicepresident

Gràcies. Doncs, acabat aquest torn dels grups parlamentaris, síndica, teniu un torn de rèplica d'uns quinze minuts aproximadament. Serem benivolents des de la Mesa, perquè la veritat és que teniu força qüestions i puntualitzacions que us demanen.

La síndica de greuges (Esther Giménez-Salinas i Colomer)

No sé si seré capaç d'ajustar-me als quinze minuts. Faré algunes respostes més globals i després intentaré algunes respostes més individuals.

Una que ha sortit diverses vegades és el pla pilot de Tarragona i Terres de l'Ebre i els resultats són altament positius. Si volen els hi traslladarem tots... Jo no els tinc aquí, però va ser un dels grans canvis. Conec personalment alguns dels que ho van iniciar i, per tant, els resultats són uns resultats molt positius. Em preguntava vostè primer, jo ara que no els tinc aquí, però sí que els hi podem passar.

Llavors, quan hi ha un model que funciona, que s'hi ha invertit, que s'ha treballat, que té bons professionals, val la pena la rèplica. Jo els hi trasllado una cosa de molt sentit comú, i a l'inrevés. Quan alguna situació específica –que no ve al cas i no l'explicaré ara aquí tampoc–, però si hi ha algun programa, i jo conec algun programa, per exemple a presons que ha fracassat. I en vaig viure un personalment, d'intentar treballar amb delinqüents de violència de gènere, i vaig fer tota una sessió llarga d'una setmana allà a Lledoners, i va anar malament. I jo mateixa em vaig adonar en l'acabar que ho vaig passar molt malament –estic parlant de fa uns anys, però no tants–, perquè vaig veure que no era ni l'adequat, ni la manera de treballar-ho i que allò no funcionava bé.

Per tant, jo no he vingut aquí només a explicar els èxits o no. Crec que, científicament, quan es fan determinades proves o s'avancen, hi ha coses que funcionen bé i d'altres que no funcionen bé. I quan no funcionen bé també cal reconèixer-les, també cal veure, quan abans em preguntaven, amb quins delictes o amb quins no els delictes.

Jo crec que hi ha una cosa que en principi s'ha oblidat aquí, que és que sempre la víctima hi ha d'estar d'acord. Quan em deien... És que si la víctima no hi està d'acord no hi ha justícia restaurativa. Per tant, la voluntarietat de les parts –jo ho he dit molt al principi, però ja entenc que després desapareix–, si la víctima no està d'acord és que no, és que no es pot aplicar. Però és que sovint passa al revés, és l'ofensor el que no vol, perquè pensa que amb la justícia tradicional potser se'n surt millor. Per tant, ho deixo aquí. Ho he viscut personalment, així que no estic dient algunes coses que no formen part.

Per què? Perquè a vegades amb alguna intervenció he tingut la sensació que es parla de la justícia restaurativa com una justícia més *light*. No, és que no és ni més *light* ni més..., és diferent. I, per tant, en un sistema penal on el monopoli de l'Estat és únic és difícil introduir la participació individual de víctimes i agressors com a element crucial per poder-ho aplicar. I fins i tot jo recordo alguns companys al principi que deien que es perd el monopoli de l'Estat –això ja no es diu ara–, però la justícia restaurativa és una justícia privada. Això jo ho he sentit, no ho han dit vostès, però jo ho he sentit en el passat més d'una vegada. Per què? Perquè si resulta que t'has de posar d'acord, precisament és al revés. Si pots arribar a un acord entre víctima i agressor, depèn del delicte, depèn de la situació, depèn de la víctima, depèn de la protecció. No és una norma general. Però, hi insisteixo, perquè ha sortit en diferents àmbits. Igual que el tema de Tarragona, igual que algunes experiències que els podria assegurar que són negatives.

I respecte la justícia restaurativa a les presons, la proposta és que hi hagi un nou protocol, perquè sí que hi ha un protocol per a la fase d'instrucció i per a la fase d'enjudiciament, però no hi ha encara un protocol per a la fase d'execució penitenciària. I, per tant, el departament ha acceptat –i això vol dir que és així– que sí que s'ha de fer un nou protocol.

Això ho dic amb caràcter general respecte, jo crec, a les diferents participacions.

Alguna pregunta en concret que m'han fet des de Junts sobre l'administració, ho tinc en el PowerPoint. És que no sé si em donarà temps, perquè... Si em dóna temps ho puc... Creieu que em dóna temps? Perquè com que abans no he pogut explicar-ho, ho puc explicar ara en un moment, el que passa és que no sé com es torna enrere això. *(Pausa.)* Anant cap al final? *(Veus de fons.)* En teoria hauria d'anar aquest, no? Però no va. Això m'ho haurien de descomptar, eh? *(Pausa.)*

Sergio Macián de Greef

Això ens passa als que som *boomers*. Això ens passa als que som els *boomers*, que nos llaman *boomers*...

La síndica de greuges (Esther Giménez-Salinas i Colomer)

Ho puc fer, ho puc fer... A veure, després d'una vegada que en una conferència va passar això, però molt més greu i no funcionava res, jo sempre vaig i m'emporto la conferència en paper, perquè penso en el pitjor dels casos, i si no ho puc fer amb el telèfon, però com que ho porto en paper tinc aquí les xifres. A veure... Ja està, perfecte. Els exemples... Aquest, no? No és aquest, també? Sí. Perfecte. No, aquest no és, doncs. Aquest sí, aquest sí. No, això és enrere. *(Veus de fons.)* És al revés, d'acord. No, és que era l'altre botó. Era aquest, no aquest. D'acord. El que passa és que jo necessitaré...

A veure, la reflexió és si això s'ha pogut fer en el terreny penal, que és el terreny més dur, hi ha països –i amb això responc també al diputat de VOX–, hi ha països que ho limiten a determinats delictes i diuen: «Aquests delictes, no». Per exemple, en el tema de violència de gènere en aquest país la mediació està prohibida. No la justícia restaurativa, perquè no existia quan es va fer la llei, però, *mutatis mutandis*, podies pensar que no és el delictes apropiat per fer-ho.

Però, en tot cas, hi ha països que ho tenen limitat i hi ha països que no ho tenen limitat. Que segons les circumstàncies, segons el... Clar, lògicament, doncs, si parlem d'un homicidi o d'un assassinat, en tot cas, serà en fase d'execució, perquè determinades circumstàncies són impossibles. Però no oblidin que la víctima ha d'estar d'acord.

I algú ha posat l'exemple de delictes de tràfic, no me'n recordo qui era, però fa poc vaig estar en una sessió i per a les persones víctimes de delictes de tràfic és molt important, sobretot en el cas dels joves que conduïen sota begudes alcohòliques, poder-li dir el mal que li havien fet, la situació en què estava. Vull dir, això, una determinada condemna penal és inviable, impossible. Per tant, jo no tinc temps aquí d'explicar... Els hi portava en molts casos de poder explicar. Tampoc sóc de les que pensa que tot és bo o tot és dolent. Hi ha determinades persones per a les quals és imprescindible la presó –i ho dic amb tota claredat–, perquè suposa un perill per a la societat i, per tant, el compliment ha de ser a la presó.

Però també és cert que, per exemple, no hem parlat aquí... Hem parlat de restaurativa, però per controlar les persones ara no cal un mur. La manera telemàtica de control d'aquí poquíssim serà una eina que es farà servir molt per les condemnes menors, perquè precisament tu pots tenir perfectament controlada la persona o, en el tercer grau, si surt de casa, si arriba, la prohibició d'entrar a la ciutat en un determinat lloc. Tot això el control telemàtic és molt més eficaç que no pas, per exemple, un permís de sortir de la presó.

Per tant, veure'n, jo no he tingut temps d'explicar aquí tota la part aquesta nova, però el mur de la presó, el mur físic és del segle XVIII, i avui en dia la possibilitat de controlar les persones, saber on està, prohibir sortir a una hora determinada, prohibir acostar-te a determinades persones, prohibir anar, no ho sé, és igual o l'obligatorietat... Per exemple, hi ha països, jo conec alguns exemples que a les set del vespre obligatòriament has de ser a casa i, si no, es trenca, i hi ha una ordre.

Vull dir parlem encara de la presó com un sistema molt antic i moltes formes de control, que no és la meva conferència avui, també hi seran i també arribaran. Per tant el sistema penitenciari del segle XVIII ha evolucionat cap a determinades coses, però jo crec que n'hi ha d'altres en aquests moments que ja hi són, ja es practiquen i que simplement hi ha una certa reserva a portar-ho a terme.

Quan jo vaig arribar a la Sindicatura, és veritat que en la presa de possessió vaig parlar de la justícia restaurativa. Em van dir que era impossible en l'administració, que això no es podia, però estic molt acostumada –ja soc gran– a sentir que una cosa no es pot i després es pot, i es fa i funciona; a vegades no funciona, no sempre

el resultat és positiu, però hi havia una reticència, com dient: «Això és impossible de fer-ho a l'administració». No només nosaltres. Vaig tenir uns estudiants de jutges que van dir que a Alemanya amb l'administració no es podria fer mai. Per tant, no pensem que nosaltres som els únics.

La meva posició era si s'ha pogut fer a la via més dura, que és la penal, com no s'ha de poder fer a la via administrativa? Com davant d'una irregularitat de l'administració en pagaments indeguts –si volen algun exemple–, com davant de determinades irregularitats que estan dia sí dia també, la ciutadania rep a vegades determinades respostes incorrectes de l'administració i llavors li contestes a la ciutadania: «Faci una reclamació patrimonial a l'Estat». No, escoltin, jo el que vull és que el funcionari que m'ha atès, que m'ha tractat malament, que no m'ha deixat fer, em demani disculpes. I ho fem en el terreny de la sanitat, en el terreny de l'educació, per posar-li algun exemple. En el terreny de la sanitat, de l'educació, en el terreny dels impostos, a qualsevol àmbit hi ha determinades actuacions dels funcionaris que tenen una irregularitat i que la nostra demanda –i en aquest cas tenim 206 casos, i després li diré quins són exactament–, però li costa molt, i ens diuen molt que no.

I no em donarà temps, i després si prenem un cafè, per exemple...

En el tema dels Mossos, en el tema dels Mossos ells s'agafen molt al reglament i diuen: «Això reglamentàriament és correcte», i nosaltres ja hem guanyat tres o quatre casos que els diem als Mossos: «No és una falta reglamentària, però és una falta contra el codi ètic que vostès tenen com a Mossos», perquè no és el mateix una mala resposta, un maltractament, que no és una infracció segons com, que una manca al codi ètic de la policia. I dic això perquè si no em menjo... Per tant, és aplicable a tots els àmbits de l'administració.

I dintre... Ho veuen bé aquí? Llavors, s'identifica, es fan les recomanacions que poden fer... –ho miro aquí, perquè jo allà no ho veig–, que poden ser de restitució, d'indemnització, que moltes vegades també ho pot ser, però les més importants són les de la reparació simbòlica, que significa bàsicament petició de disculpes, perquè és evident que a l'administració, doncs, el que signifiqui indemnització està establert, però molt sovint... O, per exemple, parlo d'educació, un professor en concret... No, no és tot, és aquella persona que ha respost malament a l'alumne i és l'alumne que

vol una explicació directa d'aquell professor, i això molt sovint queda encobert en l'Administració. O, és igual, ara em ve a la memòria un senyor que l'havien operat molt bé, que sortia de l'hospital i no li donaven la roba perquè s'havia perdut la roba, havia entrat amb la seva roba i estava en pijama. Llavors, el senyor deia: «No, doni'm un pantaló», «no, faci una reclamació patrimonial a l'Estat». No, escolti, és que un jersei no val res. Llavors, el van realment maltractar. Doncs, el que vols és una resposta de la persona que et va maltractar i que no et va atendre bé. I li puc explicar milers d'exemples.

Els dels Mossos, quan els explico no els agrada sentir-ho, clar, perquè entren determinades discriminacions en el moment de fer una declaració, en el moment d'agafar els joves, imputacions que no són... Clar, no són faltes reglamentàries, però sí són contra el codi ètic.

Hi ha també una part de rehabilitació i sobretot garanties de no repetició.

El nombre individual dividit, li diria el que és reparació simbòlica ocupa el cinquanta per cent dels casos, perquè és el que més demana la persona que s'ha trobat amb una resposta. Després, restitució és un vint-i-vuit per cent; rehabilitació només un cinc; indemnització, un dos per cent, i garanties de no repetició, un vint-i-u per cent. Però ho tenen aquí i ho podrà consultar.

Vaig avançant, perquè si no...

Al representant del Partit Popular, clar, que el dret penal és l'última ràtio ho repetim una i cent mil vegades, però no sempre és veritat. Tot allò que es pugui solucionar fora del sistema penal s'hauria de poder solucionar, i només els casos més greus. Però si analitza el Codi penal no sempre aquesta situació és així. Clar, em semblava...

El cost justícia juvenil és veritat que té un cost important, però el cost en l'àmbit de protecció, de la famosa DGPIA, el cost d'un nen en un centre residencial, un nen relativament petit, és bastant superior al cost de justícia juvenil. No hi vull entrar perquè ara faria una conferència alternativa sobre el sistema de justícia juvenil i el sistema de protecció, però curiosament en aquest país funciona millor el sistema de justícia juvenil que el sistema de protecció (*Sona el senyal acústic que indica que*

s'ha exhaurit el temps d'intervenció.), i és molt injust pels infants, molt injust. Per tant, no estic dient només coses bones dels sistemes, en absolut.

I per què funciona millor un sistema que l'altre? Doncs, perquè està millor planificat, perquè és més rigorós, perquè és un servei públic. A vegades els serveis privats tenen determinades deficiències, no em toca contestar-ho, però li faig una mica resposta a la inversió dels mitjans de justícia juvenil, que encara més alta és en el sistema de protecció i els resultats són bastant millors uns que els altres.

Per tant, si em pregunta sobre les lleis antigues, és que quasi totes són antigues. Ens hem acostumat... Una llei que té vint o vint-i-cinc anys també és antiga i necessita renovació, i no ho fem, no ho fem. Per tant, si m'he d'apuntar a la crítica de no renovació de les lleis m'apunto la primera, i a la llei de l'enjudiciament criminal, que porto tota la meua vida sentint que es renovarà, que s'incorporarà el principi d'oportunitats i no es fa. Per què no es fa? Doncs, jo no tinc la resposta.

Però hi ha moltes lleis. I jo crec que ara estem també en una situació de trànsit, on moltes de les situacions contemplades en les lleis ara ja no són així i, per tant, tampoc serveixen. I fins i tot lleis que en el seu dia vam considerar que eren bones ara no ho són, perquè la població que tenim o la situació que tenim és molt diferenciada. I, per exemple, si tu insisteixes molt en el recolzament a la família, etcètera, que per a mi és una de les millors coses que es poden fer, però què passa quan no tens família? Llavors, la resposta és molt diferenciada si tens o no tens família. Llavors, a la millor és molt pitjor per la persona que no té aquest suport familiar.

Sé que estic fora de temps. Jo crec que he contestat el tema..., quan preguntava pels delictes, perquè, evidentment, si no hi ha un acord de la víctima això no hi és, però els sorprendria que molt sovint el nou acord és de l'infractor, i això significa una reflexió que va contra la idea que la justícia restaurativa és la justícia *light*, perquè si tens un benefici és evident que t'aprofites, això està claríssim, no?

Llavors, en els casos que és precisament el defensor que diu que tindrà més possibilitats davant d'un judici o que, per exemple, no vol conèixer la víctima. Jo vaig portar algun cas que després de conèixer la víctima va ser duríssim, perquè et fa molt de mal. És que jo crec que aquí hem confós no entendre que un delictes és una

cosa molt greu i que, per tant, el sentiment de la víctima és molt important respecte com se la tracti. Jo he sentit a moltíssimes víctimes en un judici normal sortir i dir: «Sembla que l'acusat sigui jo», «Tal com em pregunta el jutge, sembla que m'estan culpant a mi de la meva conducta, quan jo sóc la víctima». No ho han sentit vostès alguna vegada? Crec que bastants, vull dir que sembla, i no és que jo ara me'n vagi a criticar la justícia penal ordinària, però ho he sentit molt sovint de les víctimes. He sentit molt sovint de les víctimes dient: «Jo no sóc la responsable que m'hagi passat això». I algunes..., no parlem ja de violència de gènere, algunes coses han canviat, però la forma d'interrogar no ha canviat tant, i la sensació inquisitòria que tenen molt sovint les víctimes no ha canviat tant. Ara me n'estic anant a un altre lloc, però...

Sé que hem d'acabar. Jo crec que... Bé, estic a la seva disposició. Quan vulguin, res m'agradaria més que vinguessin algun dia a la Sindicatura i veiessin com ho fem, com ho practiquem. Estan sempre convidats i sempre que em convidin jo vindré encantadíssima.

Moltíssimes gràcies, i disculpin.

El vicepresident

Gràcies, síndica. Ja hem dit que des de la Mesa seríem generosos, perquè tenia moltes qüestions a respondre.

Ara em toca demanar si hi ha algun grup parlamentari que vulgui aprofitar un parell de minuts. Hi ha alguna petició per intervenir? (*Pausa.*) No?

Doncs, agrair una vegada més a la síndica el coneixement, l'experiència, l'expertesa en totes les seves explicacions.

I, com que no hi ha més punts a l'ordre del dia, aixequem la sessió.

Gràcies.

La sessió s'aixeca a les...